

ISMERTETÉSEK.

Bibliotheca scriptorum medii recentisque Aevorum. J. FÓGEL et B. IVÁNYI *moderantibus redigit* L. JUHÁSZ, Szeged (Hungaria) Saeculum XV. — *Antonius de Bonfinis Rerum Ungaricarum Decades.* Ediderunt J. FÓGEL et B. IVÁNYI et L. JUHÁSZ. In IV. Tomis. MCMXXXVI. Lipsiae. B. G. Teubner. 8°. — I. I—LIV. + 250, 2. I—XII. + 268, 3. I—XIV. + 268 l. 4. [nem jelent meg].

Ez a jeles kiadvány, amely a szegedi Egyetem barátai körének költségén, a szegedi Árpád-nyomdában nyomtatott és HÓMAN BÁLINT-nak, „eximio rerum Hungaricarum scriptori“ van ajánlva, a TEUBNER-cég kiadásában, a címül írott sorozatban jelent meg. Egyelőre csak három kötete fekszik előttünk, a negyedik előreláthatóan ősszel fog napvilágot látni.

A terjedelmes latinnyelvű bevezetés ismerteti BONFINI életét és műveit, a *Decades* kódexeinek és kiadásainak történetét, (hasonmásban közli a Széchényi-könyvtár BONFINI-kódexének négy és a krakói CZARTORYSKI-könyvtár BONFINI-kódexének egy lapját), a *Decades* fordításait, végül a kiadás sajtó alá rendezésének módszerét. Maga a szövegkiadás a legkörültekintőbb szövegkritikával állapítottatott meg: a szerkesztők az *Annotationes criticae*-ben minden kötet végén közlik az egyes kódexek, illetőleg kiadások szövegbeli eltéréseit.

Bennünket a bevezetésnek a BONFINI-bibliográfiája, de különösen az egyes kiadások létrejöttének története érdekel.

A *Decades* megjelent a régi magyar könyvek renaissance-ának korában, a XVIII. században is. Mégpedig 1744-ben. Ez a kiadás rendkívül tanulságos és jellemző a XVIII. századbeli magyar könyvkiadói viszonyokra, mert itt ugyanaz a szedés öt különféle címlappal, ajánlással és toldalékokkal látott napvilágot. Az A. kiadás *liber gradualis*, GRÓF ERDŐDY KRISTÓF doktorátusa alkalmából készült, nyomtatott Pozsonyban, a Royer-nyomdában. A József főhercegnek szóló ajánlás után következnek a „*positiones ex universa philosophia peripatetica*“. Ebből a kiadásból hiányzik az *Ulászlóhoz intézett ajánlás*, az „*Ad Lectorem*“, a *Chronologia Abrahami Bakschay és az*

Index. — A *B*. változat címlapja eltérő az *A*-tól s a „Posonii, typis *Royerianis*, MDCCXLIV.“ után ez olvasható: „Sumptibus JOANNIS MICHAELIS KOCHBERGER biblioplae penes cameram regiam.“ Az előbbi kiadásnál hiányul említett részek e kiadásban megvannak. — A *C* változat ugyanaz, ami a *B*, csak a címlapon a „Posonii... penes cameram regiam“ helyett a következő kiadói jelzést találjuk: „Viennae Austriae, sumptibus JOANNIS PAULI KRAUS ibidem negotiantis prope Palatium Regium, anno MDCCXLIV.“ — A *D* változat szövegrésze ugyanaz, ami a *B* és *C*, csak a címlapon a *C*-hez képest ezt az eltérést találjuk: „Viennae, sumptibus JOANNIS PAULI KRAUS biblioplae, MDCCXLIV.“ — Az *E* változatban a *Decades*-nek ugyanaz a szedése, mint az előző négyben, de címlapján ez az impresszum: „Budae, typis LEOPOLDI FRANCISCI LANDERER“ és ez a kiadás ismét mint *liber gradualis* jelent meg s a 2 levél rectóján ez olvasható: „Assertiones ex universa theologia, quas... MDCCCLXX. mense Iunio die [?] publice propugnavit... dominus FRANCISCUS XAVERIUS FUX... Budae, typis LEOPOLDI FRANCISCI LANDERER, 1770. (V. ö. HÓMAN B. *A „libelli gradualis“* MKSz. 1922. 64. l.).

Szerkesztők e könyvtörténeti szempontból rendkívül érdekes megállapításhoz (ugyanannak a szedésnek öt címlapkiadása és toldalékainak változása) megjegyzik, hogy véleményük szerint az *A* példányból készült körülbelül 50 példány, amelyből F. XAVERIUS FUCHS a maga kiadásához megvett körülbelül 20 példányt. A *B*-ből körülbelül 500 példány, amelyből a *D* kiadás számára felhasználhattak 50 példányt. A *C* 50, a *D* 50, az *E* (az *A* 50 példányából felhasznált) körülbelül 20 példányban jelenhetett meg. E feltevés azonban adatokkal alátámasztva nincsen.

Nem szokás ugyan a társszerkesztőktől szerkesztett és a társszerzőktől írt művekben indiszkrétül kutatni, hogy melyik réteg kinek a munkája, de a könyvszekeret mégis érdekli, hogy a könyvészeti megállapítások e terjedelmes előszóban kitől származnak? E sorok írója, aki szemtanuja volt e kiadások egybevetésének, elárulja, hogy FÖGEL JÓZSEF kutatásainak és kitűnő könyvtörténeti módszerének eredményei.

TRÓCSÁNYI ZOLTÁN.

Fővárosi Könyvtár Évkönyve. *A*— Budapest, Székesfővárosi Házinyomda. 4°. 5. 1935. 1936., 450. lap. 6. 1936. (1937.) 327 lap, 14 melléklet.

A Fővárosi Könyvtár Évkönyvének megjelenése mindig eseménye a nehéz gazdasági viszonyok szorításában küszködő magyar könyvtárügynek. ENYVVÁRI JENŐ bölcs gazdálkodásának köszönhető,